

Na osnovu člana 73 stav 5 Zakona o veterinarstvu ("Službeni list CG", broj 30/12), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 7/2015 od 17.2.2015. godine, a stupio je na snagu 25.2.2015.

* U ovaj pravilnik prenesena je Direktiva Savjeta 2003/99/EZ o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza (DIRECTIVE 2003/99/EC on the monitoring of zoonoses and zoonotic agents)

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se vrste i način praćenja zoonoza, uzročnika zoonoza, način praćenja njihove otpornosti na antimikrobna sredstva, epidemiološko istraživanje mehanizma i uslovi nastajanja bolesti koje se prenose hranom i razmjena podataka vezanih za zoonoze i uzročnike zoonoza.

Vrste zoonoza

Član 2

Zoonoze i uzročnici zoonoza koje se prate u skladu sa ovim pravilnikom date su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) zoonoza je bolest i/ili infekcija koja se prirodno prenosi direktno ili indirektno između životinja i ljudi;
- 2) uzročnik zoonoze je virus, bakterija, gljivica, parazit ili drugi biološki agens koji bi mogao biti uzročnik zoonoze;
- 3) otpornost na antimikrobna sredstva je sposobnost određenih mikroorganizma da prežive ili narastu u prisustvu određene koncentracije antimikrobnog sredstva, koja je obično dovoljna da inhibira ili ubije

mikroorganizam iste vrste;

4) pojava bolesti koja se prenosi hranom je pojava dva ili više slučaja iste bolesti i/ili zaraze kod ljudi, zapažene u određenim okolnostima, ili stanje u kojem zapaženi broj slučajeva prevazilazi očekivani broj i gdje su slučajevi povezani ili vjerovatno povezani sa istom hranom kao izvorom zaraze;

5) praćenje (monitoring) je način prikupljanja, analiziranja i davanja podataka o pojavi zoonoze, uzročnika zoonoze i njihove otpornosti na antimikrobna sredstva.

Način praćenje zoonoza i uzročnika zoonoza

Član 4

Zoonoze i uzročnici zoonoza prate se na osnovu programa za praćenje zoonoza, uzročnika zoonoza i njihove otpornosti na antimikrobna sredstva.

Praćenje zoonoza vrši se u svim fazama proizvodnje hrane i to:

- na nivou primarne proizvodnje; i/ili
- u drugim fazama proizvodnje, uključujući hranu i hranu za životinje.

Zoonoze i uzročnici zoonoza iz Priloga 1 ovog pravilnika prate se i na osnovu pravila iz oblasti zdravlja životinja, higijene hrane i zaraznih bolesti ljudi koja sadrže minimalne zahtjeve za praćenje zoonoza i uzročnika zoonoza koji obuhvataju:

- praćenje populacije ili subpopulacije životinja ili faze proizvodnje hrane;
- prikupljanje podataka prema vrsti i prirodi zoonoza koje se prate;
- identifikovanje pojave zoonoze;
- šeme uzimanja uzoraka;
- laboratorijsko ispitivanje prema odgovarajućim metodama; i
- izvještavanja prema smjernicama za izvještavanje između nadležnih organa.

Usklađeno praćenja zoonoza i njihovih uzročnika

Član 5

Ukoliko prikupljeni podaci o praćenju jedne ili više zoonoza i/ili uzročnika zoonoza u skladu sa članom 4 ovog pravilnika nijesu dovoljni, a naročito ako se utvrde posebne potrebe, kako bi se procijenili rizici ili odredile polazne vrijednosti koje se odnose na zoonoze ili njihove uzročnike na nivou države praćenje se vrši na osnovu posebnih programa (u daljem tekstu: usklađeni programi).

Usklađeni program naročito sadrže:

- svrhu,
- trajanje,
- geografsko područje ili regiju,
- zoonoze i/ili uzročnike zoonoza,
- vrste uzoraka i ostale tražene podatke,

- najmanji broj uzoraka i način uzimanja uzoraka,
- vrste laboratorijskih postupaka,
- zadatke nadležnih organa,
- resurse koje treba uključiti,
- procjenu troškova i finansiranje,
- način izvještavanja o rezultatima analiza.

Praćenja zoonoza subjekta u poslovanju sa hranom

Član 6

Kada subjekt u poslovanju sa hranom obavlja ispitivanja, radi utvrđivanja prisutnosti zoonoza ili uzročnika zoonoza obavezan je da:

- čuva rezultate i značajnije izolate; i
- saopšti rezultate ili dostavi izolate na zahtjev nadležnog organa.

Praćenje otpornosti zoonoza i njihovih uzročnika na antimikrobna sredstva

Član 7

Praćenje otpornosti zoonoza i njihovih uzročnika na antimikrobna sredstva vrši se radi prikupljanja podatke o njihovoj pojavi otpornosti na antimikrobna sredstva kod uzročnika zoonoza i drugih uzročnika u mjeri koja predstavlja opasnost za zdravlje ljudi.

Praćenje otpornosti na antimikrobna sredstva obuhvata sljedeće podatke o:

- 1) životinjskim vrstama uključenim u praćenje;
- 2) bakterijskim vrstama i/ili sojevima uključenim u praćenje;
- 3) načinu uzimanja uzoraka koji se primjenjuju kod praćenja;
- 4) antimikrobnim sredstvima uključenim u praćenje;
- 5) laboratorijskim postupcima koji se koriste za otkrivanje otpornosti;
- 6) laboratorijskim postupcima koji se koriste za identifikaciju mikrobnih izolata;
- 7) metodama koje se koriste za prikupljanje podataka.

Nadležni organi prilikom praćenja otpornosti na antimikrobna sredstva treba da obezbijede odgovarajuće podatke u pogledu reprezentativnog broja izolata *Salmonella* spp, *Campylobacter jejuni* i *Campylobacter coli* kod goveda, svinja i živine, kao i hrane životinjskog porijekla koja potiču od tih vrsta.

Obaveze nadležnih organa

Član 8

Organi državne uprave nadležni za bezbjednost hrane procjenjuju trendove i izvore zoonoza,

uzročnika zoonoza i otpornosti na antimikrobna sredstva.

Nadležni organi iz stava 1 ovog člana sačinjavaju izvještaje o kretanju i izvorima zoonoza, uzročnika zoonoza i otpornosti na antimikrobna sredstva u skladu sa Prilogom 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Stupanje na snagu

Član 9

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 323-34/14-5

Podgorica, 10. februara 2015. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

PRILOG 1

Vrste zoonoza i uzročnika zoonoza

A. Zoonoze i uzročnici zoonoza uključeni u praćenje

- bruceloza i njeni uzročnici
- kampilobakterioza i njeni uzročnici
- listerioza i njeni uzročnici
- salmoneloze, salmonelne infekcije i njihovi uzročnici
- trihinelozna i njeni uzročnici
- ehinokokoza i njeni uzročnici
- tuberkuloza uzrokovana *Mycobacterium bovis*
- *Escherichia coli* koja izlučuje verotoksin

B. Zoonoza i uzročnici zoonoza koji se prate u skladu sa epidemiološkom situacijom

1. Virusne zoonoze

- kalicivirus
- hepatitis A virus
- virusi influence
- bjesnilo
- virusi koje prenose artropodi

2. Bakterijske zoonoze

- boreliozna i njeni uzročnici
- botulizam i njeni uzročnici
- leptospiroza i njeni uzročnici

- hlamidioza i njeni uzročnici
- mikobakterioze osim tuberkuloze uzrokovane *Mycobacterium bovis*
- vibrioza i njeni uzročnici
- jersinioza i njeni uzročnici

3. Parazitske zoonoze

- anisakija i njeni uzročnici
- kriptosporidioza i njeni uzročnici
- cisticerkoza i njeni uzročnici
- toksoplazmoza i njeni uzročnici

4. Ostale zoonoze i uzročnici zoonoza

PRILOG 2

Izvještaj o kretanjima i izvorima zoonoza, uzročnika zoonoza i otpornosti na antimikrobna sredstva

Izvještaj sadrži najmanje sljedeće podatke:

A. Izvještaj o prvom pojavljivanju zoonoza i uzročnika zoonoze:

- sisteme praćenja (način uzorkovanja, učestalost uzimanja uzoraka, vrste uzoraka, identifikovani slučajevi, dijagnostički postupci koji se primjenjuju);
- politika vakcinacije i ostale preventivne mjere;
- kontrolni mehanizmi i programi po potrebi;
- mjere u slučaju pozitivnih nalaza ili pojava sporadičnih slučajeva;
- prijavu bolesti;
- istoriju bolesti u zemlji.

B. Godišnji izvještaj sadrži podatke o:

a) relevantnim prijemčivim populacijama životinja (sa datumom na kojeg se podaci odnose):

- broju stada ili jata,
- ukupan broj životinja;
- načinu držanja i uzgoja životinja prema potrebi;

b) laboratorijama i institucijama uključenim u praćenje.

Podatke o svakom uzročniku zoonoze i podatke koji se odnose na zoonoze uključujući i njihove posljedice:

- promjene kod već opisanih sistema;
- promjene prethodno opisanih metoda;
- rezultate istraživanja i tipizacija ili ostalih metoda u laboratorijima (za svaku kategoriju podataka posebno);
- procjenu dosadašnjeg stanja, trenda i izvora zaraze na nacionalnom nivou;

- važnost bolesti kao zoonoze;
- važnost otkrića uzročnika kod životinja i u hrani kao mogućeg izvora zaraze ljudi;
- utvrđene mjere kontrole koje se mogu koristiti za sprječavanje ili smanjenje prenosa uzročnika zoonoze na ljude;
- posebne mjere koje sprovode nadležni organi ili mjere koje predloži Evropska komisija na osnovu aktuelnog stanja.

C. Izvještavanje o rezultatima istraživanja

Rezultati istraživanja sadrže: broj pretraženih epidemioloških cjelina (jato, stado, uzorci, pošiljke) i broj pozitivnih uzoraka prema identifikovanom slučaju a po potrebi i geografsku proširenost zoonoza ili uzročnika zoonoza.

D. Za bolesti koje se prenose hranom sljedeće podatke:

- ukupan broj izbijanja tokom jedne godine;
- broj oboljelih ljudi i broj smrtnih slučajeva;
- uzročnike izbijanja bolesti koje se prenose hranom, a po mogućnosti serotip ili drugi konačni opis uzročnika, a ukoliko uzročnik nije identifikovan, navodi se razlog nemogućnosti identifikacije;
- prehrambene proizvode povezane sa izbijanjem bolesti i ostale moguće prenosnike (vehikuli);
- identifikaciju mjesta gdje su se proizveli/kupili/nabavili/konzumirali sumnjivi prehrambeni proizvodi;
- ostali faktori (npr. nedostatak higijene prilikom obrade hrane).